

Componenta conflictuală a raporturilor economice dintre Țara Moldovei și Polonia (a doua jumătate a sec. XVIII)

Valentin ARAPU

Referindu-se la relațiile moldo-polone în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, Nicolae Iorga remarca că „aristocrația poloneză s-a debarasat de vechile aspirații de cucerire a Țărilor Românești, au fost date trecutului și vechile relații de vasalitate”. Totuși, pe dimensiunea economică, raporturile dintre Țara Moldovei și Polonia, pe lângă schimburile comerciale tradiționale, erau caracterizate de multiple litigii, disensiuni și conflicte:

a) Prima categorie de litigii reflecta tendința ambelor părți de a controla punctele vamale, în special podurile, relevant fiind cazul podului de pe-te Nistru a lui Pașcanu. În 1760 a fost formată o comisie care a stabilit că podul aparținuse cu treizeci și patru de ani în urmă lui Iordachi, tatăl lui Pașcanu, apoi a fost luat de poloni care-i plăteau o taxă anumită proprietarului care la rândul său și-a revendicat drepturile asupra podului cu doi ani în urmă;

- b) În anii 1751, 1760, 1761 și 1764 domnii Țării Moldovei, îndeplinind dispozițiile Porții, au interzis exporturile de vite în Polonia. De fiecare dată situația a fost detensionată după implicarea cercurilor diplomatice de la Varșovia, Paris și Constantinopol;
- c) Abuzurile comise de șleahța polonă față de supușii moldoveni „din cauza toleranței, lăcomiei și lipsei de măsură a comandanților”: un moldovean din satul Labova, în dreptul satului Popik, a fost rănit grav de către soldații poloni; lângă Sesarna un localnic a întâlnit trei poloni din Gederin care încărcau o plută cu lemne tăiate ilicit pe malul moldovelesc, cerându-le socoteală, moldoveanul a fost bătut până la moarte;
- d) Prohibirea horilcii poloneze de către Constantin Moruzi (1780) a provocat un scandal diplomatic de proporții pentru epocă.